

Na de Klimaatzaak is er nu ook de Woonzaak

De Morgen,
Di. 21 Jan. 2020, Pagina 11

De Klimaatzaak krijgt opvolging in een heel ander domein. Vijf verenigingen dienen een klacht in bij de Raad van Europa tegen de Vlaamse regering omdat het woonbeleid volgens hen te wensen over laat.

De wachtlijsten voor een sociale woning zijn ellenlang en groeien verder aan. Het aantal gezinnen dat wacht op een sociale woning, ligt tegenwoordig op het niveau van het aantal gezinnen dat een sociale woning heeft: bijna 155.000. Intussen biedt de privémarkt onvoldoende, betaalbare alternatieven. De helft van de huurders besteedt een derde of meer van zijn inkomen aan huur, wat als kritische ondergrens wordt beschouwd.

Daarom stappen vijf verenigingen naar de Europese Raad om een klacht in te dienen tegen de Vlaamse regering. Die doet volgens hen te weinig om de "wooncrisis" aan te pakken. De initiatiefnemers zijn het Vlaams Huurdersplatform, Netwerk Tegen Armoede, Samenlevingsopbouw, Welzijnszorg en Feantsa, een Europese koepel voor daklozenorganisaties.

Hun initiatief was al aangekondigd voor de verkiezingen. Ze kregen toen de steun van 23 andere verenigingen en 42 academici. Het was vooral een waarschuwing om de nieuwe Vlaamse regering onder druk te zetten en het beleid aan te passen, maar dat is in hun ogen onvoldoende gebeurd. Daarom zetten ze door. "Vandaag organiseren we een startvergadering, waarbij we die organisaties opnieuw oproepen om zich aan te sluiten", zegt Hugo Beersmans, inmiddels gepensioneerd topambtenaar van het agentschap Wonen. Hij treedt op als woordvoerder van het initiatief.

Een lichtpuntje voor Beersmans was de beslissing van de Vlaamse regering om de woonbonus af te schaffen. Die hield de huizenprijzen kunstmatig hoog, vindt hij. "Maar we hadden erop gerekend dat het vrijgekomen budget integraal ingezet zou worden om het woonbeleid te verbeteren. Het bleek een zuivere besparingsoefening."

Bovendien heeft de regering maatregelen genomen die volgens Beersmans een negatieve invloed kunnen hebben. Zo wordt de chronologie bij de wachtlijsten een belangrijker criterium. Wie zich het laatst heeft ingeschreven, moet ook het langst wachten. "Als een woning onbewoonbaar wordt verklaard, of iemand verhuist om ander werk te vinden, wordt het nu moeilijker om die mensen snel een andere sociale woning toe te kennen."

Duwtje in de rug

De vijf verenigingen vinden inspiratie bij de Klimaatzaak. Onder impuls van mediafiguur Francesca Vanthielen willen de initiatiefnemers daar de vier bevoegde overheden voor de rechtbank tot een ambitieuzer klimaatbeleid aanzetten. Het grote verschil is dat de procedure van de Woonzaak geen maatregelen juridisch kan afdwingen.

Beersmans en co. trekken naar het Europees Comité van Sociale Rechten. Daarin zetelen experts, aangeduid door de verschillende lidstaten van de Raad van Europa. "Hun oordeel is vooral moreel van tel", zegt Beersmans. "Eerdere klachten vanuit Nederland, Slovenië en Frankrijk tonen aan dat dat wel degelijk impact kan hebben." In Frankrijk kwam er bijvoorbeeld een betere registratie van het aantal uithuiszettingen.

Beersmans pleit in Vlaanderen voor een verdubbeling van het aantal sociale woningen op middellange termijn. Ook moet de private huurmarkt beter gereguleerd worden, onder meer door in bepaalde gevallen maximumprijzen af te spreken. Verhuurders zouden in ruil een fiscaal of financieel duwtje in de rug kunnen krijgen, bijvoorbeeld bij renovatiewerken.

Bevoegd Vlaams minister Matthias Diependaele (N-VA) betreurt het initiatief. "Het is jammer dat men denkt meer te kunnen bereiken via de rechter dan met overleg", laat hij

weten via zijn woordvoerder. "De Vlaamse regering investeert deze legislatuur een recordbedrag van meer dan 4,2 miljard euro in sociale woningen. De huurmarkt is een economische markt, de prijzen laten zakken of plafonneren, zullen wij vanuit de overheid niet doen."

Een uitspraak wordt eind deze legislatuur verwacht. "Zo kan de volgende regering er rekening mee houden", zegt Beersmans. "Maar niets belet de huidige ploeg het beleid nog bij te sturen om een mogelijke veroordeling te vermijden."

ROEL WAUTERS ■